

National Library of Sweden

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1923:25
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

INVENTERING AV ODLINGSJORD

LÄNGS INLANDSBANAN

FRÅN STRÖMS SÖDRA SOCKENGRÄNS TILL STORUMAN

VERKSTÄLLD JÄMLIKT KUNGL. MAJ:TS BESLUT
SOMMAREN 1922

STOCKHOLM

1923

Statens offentliga utredningar 1923

Kronologisk förteckning

1. Betänkande med förslag angående magistraternas befrämjande i visst avseende från ansvar för kronopubbörden m. m. Norstedt. 57 s. Fi.
2. Förslag till lag om lösdrivares behandling m. fl. författningar. Del 5 av fattigvårdslagstiftningskommitténs betänkanden. Palmquist. xj, 423 s. S.
3. Spannmålsmarknadsakkunnigas betänkande. Norstedt. 41 s. Jo.
4. Betänkande med förslag till lag om församlingsstyrelse samt till bestämmelser om folkskoleärendenas överflyttning från den kyrkliga till den borgerliga kommunen m. m. Palmquist. vi, 304 s. E.
5. Skolkommissionens betänkande 5. Organisatoriska och ekonomiska utredningar. Norstedt. 236 s. E.
6. Utredning angående vissa spörsmål rörande städernas domstolsväsen. Av N. Herlitz. Norstedt. 164 s. Ju.
7. Statens ställning till järnvägarna i olika främmande länder. Av A. Lilienberg. Tullberg. 411 s. K.
8. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder 4. Folkomröstningsinstitutet i Nordamerikas förenta stater. Av H. Tingsten. Tullberg. iv, 399 s. Ju.
9. Förslag till strafflag, allmänna delen, samt förslag till lag angående villkorlig frigivning jämte motiv. Marcus. xij, 534 s. Ju.
10. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder 3. Folkomröstningsinstitutet i den schweiziska demokratin, dess förutsättningar, former och funktioner. Av A. Brusewitz. Tullberg. 381 s. Ju.
11. Utredning rörande ombyggnad av Strömsholms kanal samt utsträckning av kanalen från Smedjebacken till Ludvika. Meddelande från Kungl. Kanal-kommissionen. Nr 5. Hægström. 133 s. 2 kart. K.
12. Betänkande och förslag angående det ecklesiastika arrendeväsendet. Beckman. xij, 229 s. E.
13. Vägkommissionens betänkanden. 4. Förslag till lag om enskilda vägar m. m. Marcus. 147 s. K.
14. Betänkande med förslag till avtal rörande Stockholms bangårdsfråga. Beckman. 46 s. 10 kart. K.
- 15—17. Försvarsrevisionens betänkande 3. Betänkande och förslag rörande revision av Sveriges försvarsväsende. Del 1. Inledande avdelning, landförsvaret. viij, 661 s. Del 2. Sjöförsvaret, sammanfattning av revisionens förslag, särskilda yttranden. (2). 741 s. Del 3. Bilagor. (2). 90, 33, 28, 19, 53, 85, 4, 30, 2, 48, 30, 36, 6 s. Beckman. Fö.
18. Kommunalförfattningsakkunnigas betänkande 4 med förslag till lag om landsting m. m. Beckman. 235 s. S.
19. Betänkande angående decisiv folkomröstning, avgivet av folkomröstningskommittén. Tullberg. 40 s. Ju.
20. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder 5. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. Tullberg. 71 s. Ju.
21. Betänkande angående ordnandet av Stockholms förortsbanefråga. Blom. 126 s. 11 kart. K.
22. Betänkande och förslag i fråga om kvinnors tillträde till statstjänster 3. Kvinnas behörighet att innehåva prästerlig och annan kyrklig tjänst. Marcus. 51 s. Ju.
23. Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 25 maj 1894 angående jordfästning m. m. Norstedt. 56 s. Ju.
24. Kungl. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 6. Utredning angående lämpliga distributionsystem för landsbygdselektrifiering. Beckman. viij, 192 s. Jo.
25. Inventering av odlingsjord längs Inlandsbanan från Ströms södra sockengräns till Storuman. Tullberg. 30 s. 2 kart. Jo.

Ann. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = ecklesiastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1923:25
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

INVENTERING AV ODLINGSJORD

LÄNGS INLANDSBANAN

FRÅN STRÖMS SÖDRA SOCKENGRÄNS TILL STORUMAN

VERKSTÄLLD JÄMLIKT KUNGL. MAJ:TS BESLUT
SOMMAREN 1922

A. B. HASSE W. TULLBERGS BOKTRYCKERI
STOCKHOLM 1923

STATENS OFFENTLIGA BIBLIOTEK

INVENTERING AV ODLINGSFÖR

LÄNGS INLANDSBANAN

FRÅN STORAS NÖRRA SÖCKENGRÄNS TILL STORUMÄN

BERÄTTAD AV HERRN LÖFVINGEN

STORUMÄN 1871

ÅR 1871

STORUMÄN 1871

Till KONUNGEN.

Till KONUNGEN.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 mars 1922 har undertecknad förordnats att såsom särskild sakkunnig, *dels* under sommaren 1922 verkställa inventering av odlingsmark & fastigheter i enskild ägo, belägna inom ett avstånd av om-

kring 2 mil å vardera sidan om inlandsbanan i dess huvudsakliga sträckning från södra gränsen av Ströms socken i Jämtlands län till Ume älvs vattensystem i Västerbottens län, dels ock verkställa bearbetning av de vid undersökningarna erhållna resultaten. Genom nådigt beslut den 30 november 1922 angående kommittéer etc. har tillika bestämts, att ifrågavarande utredning skulle vara slutförd senast den 28 februari 1923.

Med fullgörande av det omförmälda uppdraget överlämnas härmed nedanstående redogörelse för den slutförda undersökningen jämte följande bilagor:

- 1) Översiktskarta i skalan 1/200,000 med inlagda odlingsområden,
- 2) Summarisk beskrivning jämte arealuppgift över de olika odlingsområdena,
- 3) Förrättningsmännens ifyllda dagböcker, 34 stycken, samt 12 fältkartor i skalan 1/50,000.

Stockholm den 27 februari 1923.

Underdånigst

EMIL HAGLUND.

Inventeringsuppdragets tillkomst och omfattning m. m.

I samband med kolonisationskommitténs övriga utredningsarbeten verkställdes även en inventering av den odlingsbara marken *dels* å samtliga kronoparker i Norrland (nedom odlingsgränsen) och Dalarna, *dels* beträffande den i enskild ägo befintliga marken, förhållandena inom tre utvalda socknar.

Avsikten med kronoparksinventeringen var att staten — markägaren — skulle vinna en överblick över tillgångarna och därigenom på planmässigt sätt kunna leda bosättningen till vissa härför särskilt lämpade områden.

I fråga om inventeringen av den enskilda marken åter visade det sig för kommitténs eget utredningsarbete vara av vikt att i någon mån genom lokala undersökningar få klarlagt de faktiska tillgångarna, varom meningarna voro skäliga delade, ävensom att utexperimentera en metod, som kunde komma till användning för närmare undersökningar å trakter, där enligt inhämtade uppgifter större för kolonisationsändamål lämpliga områden syntes förekomma. Ur den till Kungl. Maj:t i denna fråga inlämnade skrивelsen, som finnes intagen i bilaga till kolonisationskommitténs betänkande, må följande anföras.

Undersökningen skulle endast omfatta några stickprov, utförda under en sommar. Efter moget övervägande ansåg kommittén, att undersökningen borde förläggas inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, vilka innefattade de vidsträcktaste och mest glesbefolkade trakterna, men på samma gång erkänt stora möjligheter för vidgad odling.

Till undersökningsobjekt borde i varje fall tagas område, som i administrativt och därigenom bl. a. i statistiskt hänseende behandlas som en enhet för sig, således lämpligen en hel socken. Härigenom skulle de utvunna undersökningsresultaten beträffande tillgången på odlingsbar mark kunna sammanställas med lätt tillgängliga officiella uppgifter av olika slag. Då Norrlandssocknarna i allmänhet äro relativt vidsträckt enheter, skulle man genom undersökning av en enda socken i vardera av de tre länen erhålla ett ganska omfattande material.

Lämpligast syntes vara att undersökningen inom de båda övre länen förläggas till kustlandet, där betingelserna för jordbruksdrift äro mest gynnsamma, och där dessutom större delen av marken befinnes i enskildas händer. Emellertid äro även här naturförhållandena rätt växlande. Man träffar i denna del av Norrbotten mera höglänta socknar, såsom Älvsby, och rena lerslätter, såsom Neder Luleå socken. En medelväg ansågs Råneå socken erbjuda, vilken sträcker sig från havsbandet upp till lappmarksgränsen och alltså över-

tvårar hela kustlandskapet. De nedre delarna av socknen ligga långt under baltiska gränsen, de övre nära eller obetydligt över sagda gräns.

Likartade förhållanden syntes beträffande Västerbottens län Burträskis socken erbjuda, då avståndet till havet blott är två mil, och de lägre delarna ligga betydligt under baltiska gränsen. Även denna socken når upp till lappmarksgränsen, och en rätt betydande del ligger över baltiska gränsen.

Vad slutligen Hammerdals socken angår, utgör den en del av det jämtländska siluområdet med dess godartade jordmån, men då ungefär halva arealen även sträcker sig in över urberget, medgäve undersökningen klarläggande i ej alltför ringa skala av de odlingsmöjligheter, som båda dessa berggrundstyper kunde erbjuda.

Enligt kommitténs förmenande skulle dessa stickprov kunna lämna material till rätt ingående slutsatser beträffande kolonisationsspörsmålet.

Emellertid visade den sedermera verkställda undersökningen i vissa avseenden rätt överraskande resultat. Å trakter vilande på urbergsgrund invid eller ovan baltiska gränsen visade sig odlingsmöjligheterna vara tämligen begränsade och huvudsakligen förefinnas å myrmarker, varemot även å enskild mark den till odling dugliga fastmarken var högst obetydlig. Men även i trakter, som legat långt under baltiska gränsen och där godartad fastmark (lermarker) anträffades, var tillgången av odlingsjord icke större, än att den under utvecklingens gång borde kunna tagas i anspråk av jordsökande personer från orten. Annorlunda tedde sig visserligen förhållandena å siluområdet inom Hammerdals socken. Då emellertid socknens jordbruk är koncentrerat till denna del, torde även här stora arealer åtgå för utvidgning av bestående hemman och nybildningar i anslutning till dessa.

Om man bortser från den rikliga förekomsten av odlingsjord å siluområdet i Hammerdal, vars resultat dock endast kunna tillämpas å det centrala jämtländska siluområdet, framgick alltså av denna undersökning, att varken å bolags- eller bondejord förekom mera odlingsjord, än som så småningom väsentligen kunde tagas i anspråk av sockenborna.

Uppenbart är emellertid, att kommittén icke gärna kunde nöja sig med detta resultat. Fastmera framstod det tydligt, att åtminstone någon sådan trakt i Norrland borde eftersökas, där den i andra landsdelar befinnliga jordlösa befolkning, som önskade skaffa sig utkomstmöjligheter genom bedrivande av jordbruk, kunde beredas tillfälle härtill. Kommittén, ehuru icke enhällig, ansåg sig därför icke böra släppa tanken, att genom ytterligare en sommars undersökningar efter samma grunder som förut, lämna sitt bidrag till denna viktiga frågas lösning. Framställningen härom till Kungl. Maj:t den 14 november 1921 finnes intagen i kolonisationskommitténs betänkande avd. III sid. 66.

Vid val av trakter, som kunde tänkas ifrågakomma, fann kommittén lämpligast föreslå, att undersökningen anslöte sig till de rika odlingstillfällena i Hammerdals socken, norr eller söder därom.

Genom öppnandet av inlandsbanan hava förut svårtillgängliga trakter blivit lätt åtkomliga. Längs denna led med dess i synnerhet norröver glesa bebyggelse borde flerstädes goda odlingstillfällen vara förhanden.

Ett lämpligt område skulle kunna erhållas, om undersökningen började vid Ströms södra sockengräns (Hammerdals nordgräns) och sträckte sig norr över fram till Storuman. Banan genomlöper här delar av tre län och både de topografiska och geologiska förhållandena äro rätt skiftande.

För att begränsa arealen kunde emellertid hela socknarna invid banan icke medtagas. Största intresset knyter sig också givetvis till de trakter, som ligga nära järnvägen, medan mera avlägset liggande sockendelar kunna anses mindre värdefulla ur kolonisationssynpunkt. Kommittén ansåg därför, att undersökningen borde bedrivas längs en zon av två mils bredd på vardera sidan om banan. Med avdrag för inom området befintliga kronoparker och större sjöar beräknades arealen uppgå till cirka 550,000 hektar.

Undersökningen skulle i det närmaste ansluta sig till den under föregående år använda metoden. Dock föreslogs den förändringen, att ifråga om bolagsjord, som rätt ofta torde komma att styckas till egna hem, undersökning av fastmark, efter samma grunder som vid kronomarksinventeringen, borde verkställas i samband med undersökningen av torvmarker.

Med anledning av kommitténs nu berörda framställning, anmodade Kungl. Maj:t undertecknad att inkomma med plan för undersökningen och utfärdade sedermera den 31 mars 1922 förordnande för mig att såsom särskild sakkunnig dels verkställa denna undersökning, dels ock bearbeta resultaten av fältarbetet.

För fältarbetets utförande skulle anställas 8 agronomer för en sammanlagd kostnad av högst 24,500 kronor inkl. hantlangningskostnader, att utbetalas av länsstyrelsen i Jämtlands län. För övriga utgifter och bearbetning ställdes till den sakkunniges förfogande ett belopp av 8,100 kr., varjämte såsom arvode och inspektionskostnader anslogs medel, så att totalkostnaderna beräknades uppgå till 38,000 kr.

Enligt den fastställda planen skulle inventeringen omfatta all i enskild ägo befintlig mark belägen på ett avstånd av två mil på ömse sidor om inlandsbanan å dess huvudsakliga sträckning från Ströms södra sockengräns i Jämtlands län upp till Umeälvens vattensystem i Västerbottens län. Utom nyssnämnda båda län berör banan därvid även Västernorrlands län, vars nordvästra del övertväras.

Det blivande undersökningsområdets yttergränser hade fastställts redan före fältarbetets början. Utredningen härom visade, att kortaste avståndet från södra sockengränsen genom Ulriksfors fram till Storuman går i NNO riktning och har en längd av 163 km. Samma sträcka längs banan uppgår till 202 km. Järnvägen går alltså i en mängd bukter, men att slaviskt följa dessa vid utläggande av begränsningslinjerna skulle hava medfört stora olägenheter vid fältarbetet utan motsvarande nytta. Bl. a. kunde i så fall hava inträffat, att begränsningslinjen över ett större myrkomplex kommit att beskriva en eller flera kurvor, vilka icke kunnat uppdragas i fältet och dessutom försvårat arealberäkningarna. Lämpligast vore tydligen, om begränsningslinjerna kunde göras så raka som möjligt, och banans sträckning alltså i viss mån idealiseras. Tänker man sig därvid fågelvägen mellan ytterpunkterna för berörda bansträcka såsom baslinje, bliva emellertid avvikelserna alltför stora. Sålunda skulle Meselefors järnvägsstation i så fall komma att ligga 21 km. öster om baslinjen och stora delar av undersökningsområdet falla ovan odlingsgränsen. Det visade sig därför nödvändigt att förlägga undersökningarna längs en på lämpligt sätt vald, bruten baslinje. Vid överbägande av olika alternativ befanns det, att baslinjen kunde sammansättas av fyra rärliniga sektioner. Den första och längsta sträcker sig genom Ulriksfors från Ströms södra sockengräns fram till Meselefors järnvägsstation och utgör fågelvägen 98 km., medan avståndet längs banan är 112 km. Järnvägen svänger här på ömse sidor om baslinjen med en högsta avvikning västerut av 4.5 km. å sträckan mellan Stornäsets och Hotings

Under-
sökningso-
mrådets be-
gränsning
och areal.

stationer. Den uppkomna förskjutningen har emellertid förbättrat värdet av undersökningen, då området österut kunde utsträckas ända till Bodums kyrkoby och omfatta större delen av denna socken, medan den icke undersökta delen västerut i huvudsak utgöres av delar av Täsjöbergets hjässa.

Den första sektionen är orienterad i NNO riktning. Vid Meselefors svänger banan tvärt i NNV riktning och fortsätter på detta sätt förbi Vilhelmina fram till Aronsjö hållplats. Rätliniga avståndet för sektionen II är 34 km. och längs banan 36 km. Vid Aronsjö befinner sig inlandsbanan på kortaste avståndet (7 km.) från odlingsgränsen, som här stryker fram genom Nästansjö by. Här har det icke kunnat undvikas, att inventeringsområdet i någon mån sträckt sig över odlingsgränsen, men för att så mycket som möjligt inskränka arealen inlades ett knä å sammanbindningslinjen mellan Aronsjö och Storuman. Området försköts på så vis åt öster, varvid en del västerut belägna tämligen höga silurberg uteslötos och i stället medtogos de stora myrkomplexen kring Latikberg och Bäksjö, varigenom båda dessa byar med ofantliga odlingsmöjligheter kunde i sin helhet inventeras, vilket eljest endast i obetydlig grad blivit fallet.

Längden av baslinjens olika sektioner framgår av nedanstående tabell:

	baslinjen	banlinjen
I Ströms södra sockengräns—Meselefors	km. 98	112
II Meselefors—Aronsjö	„ 34	36
III Aronsjö—krpk. Luspen	„ 22	26
IV krpk. Luspen—Storuman	„ 26	28
Summa km.	180	202

Arealen av den mark, som ligger 2 mil på ömse sidor om baslinjen framgår av nedanstående tabell, som tillika anger arealens fördelning å olika socknar. I tabellen har även intagits de kronoparksarealer, som falla inom begränsningslinjerna.

Inventeringsområdets areal m. m.

Socken	Socknens totalareal hektar	Inventeringsområdets areal		
		hektar	därav kronoparker hektar	återstår en- skild mark hektar
Ström	244 420	104 775	2 895	101 880
Fjällsjö	79 527	19 250	3 392	15 858
Alanäs	91 770	25 250		25 250
Bodum	71 216	55 225	12 384	42 841
Täsjö	99 697	51 675	2 631	49 044
Dorotea nedom odlingsgränsen .. ca	130 000	87 825	14 931	72 894
Åsele	337 808	29 625	14 193	15 432
Vilhelmina nedom odlingsgränsen ca	340 000 ¹	252 700	53 904	198 796
Stensele nedom odlingsgränsen .. ca	280 000	96 450	27 055	69 395
Summa	1 674 438	722 775	131 385	591 390

Härav framgår, att inventeringsområdet berört 9 socknar samt omfattar 722,775 hektar, varav dock 131,385 hektar utgöres av tidigare undersökta krono-

¹ Jämte ca 15,000 hektar mark i enskild ägo ovan odlingsgränsen.

parker. Den enskilda marken omfattar alltså 591,390 hektar, motsvarande c:a 35 % av socknarnas totalarealer (nedom odlingsgränsen).

Den vid fältarbetet följda instruktionen, p. m. och arbetsmetoden finnes intagen i bilaga till kolonisationskommitténs betänkande.

För fältarbetets utförande hade antagits 8 agronomer, av vilka 7 stycken tidigare deltagit däri och alltså voro väl förtrogna med tillvägagångssättet. Därigenom uppdrevs också den lämnade arbetsprestationen till i medeltal 75,000 hektar undersökt mark för varje förrättningsman under i genomsnitt $3\frac{1}{2}$ månader.

Ehuru undersökarna, som nyss anförts, tidigare deltagit i arbetet, syntes det dock med hänsyn till de egenartade geologiska förhållandena, särskilt å silur-området, vara förrättningsmännen hittills icke arbetat, vara nödvändigt, att en kortare instruktionskurs anordnades före arbetets början. Denna förlades till trakten av Strömsund och Lövberga och avsåg framförallt att närmare lära känna de olika fasta jordmånerna. Enligt nådigt bemyndigande biträdde under kursen doktor R. LIDÉN, som tidigare för Sveriges geologiska undersökningsräkning undersökt berggrunden längs inlandsbanan, särskilt med hänsyn till kalkförekomster därstädes. Med stöd av egna studier lämnade dr Lidén en redogörelse för områdets geologi och lösa jordarter samt demonstrerade under excursionser i trakten olika geologiska förhållanden.

Arbetet tog sedermera omedelbart sin början och var i det närmaste slutfört den 15 september.

För undersökningen gällde såsom nyss anförts den instruktion, som finnes intagen i bilaga till kolonisationskommitténs betänkande rörande inventeringen, dock med förut berört tillägg angående undersökning av fast odlingsmark att läggas till godkända torvmarker å bolagsjord.

Som kartunderlag användes topografiska kartor förstorade till skalan 1/50,000. Hela området fördelades på 12 dylika blad. Denna karta användes icke i fältet utan endast för att därå markera de erhållna godkända markerna.

Som underlag vid fältarbetet användes kalker från kartor i större skalor. I några fall funnos av bolag upprättade skogskartor, vilka med stor beredvilighet ställdes till förfogande. I allmänhet användes dock byakartorna, ehuru dessa i vissa fall voro upprättade i skalan 1/4,000, och då ifråga om större marker måste nedtransporteras.

De i dagböckerna inritade skisserna äro således utförda i rätt stor skala och därigenom synnerligen åskådliga vad beträffa gränser, borrhänsynspunkter, lutningsförhållanden etc.

Hela undersökningsmaterialet är sammanfört på 12 kartor och i 34 dagböcker.

Som ovan framhållits lades vid instruktionskursen huvudvikten vid klarläggandet av de fasta jordmånernas beskaffenhet inom området. I anslutning till den vid instruktionskursen lämnade framställningen, må följande anföras.

Berggrund. Från Östersund fram till Ströms södra sockengräns genomlöper banan det centrala jämtländska silurområdet, utmärkt genom stora, ofta av torvmarker täckta vidder och mjukt böljande bergformationer. Därefter viker banan in på urbergsgrund och går i fortsättningen uteslutande å urbergsbergarter. Samtidigt ändrar även landskapet karaktär. Själva banan löper visserligen å ett plant urbergsområde av högst en eller annan mils bredd, men både öster och väster därom resa sig tämligen höga bergsformationer. De öster om banan liggande äro av tämligen ensartad sammansättning bestående nästan uteslutande av grova ögongraniter; endast i vissa delar av Täsjö och Dorotea

Fältarbetets
bedrivande.

Topografi och
geologi.

sacknar ersättas de av gneiser. Större intresse bjuder då den väster om banan löpande höjdsträckningen, vars östliga delar bilda ofta skarpt markerade denudationsbranter. Denna bergsträcka utgör de yttersta utposterna av den skandinaviska fjällkedjan. Med en bredd av några få mil, från de stora sjöarnas neder delar fram till en linje tänkt längs sjöarnas östra ändar, benämnes denna bergformation fjällens östra silurfacies. Denna utmärkes därav att berggrunden är av kambrosiluriskt ursprung med följande lagringsförhållanden. Övanpå urberget kommer underst kambrisk kvartsit och kambrisk alunskiffer med eller utan kalk. Alunskiffern är en lös, ofta grafitisk skiffer, som synes bilda berggrunden längs kambrosilurens hela östra denudationsbrant, ett i allmänhet rätt smalt område. Där alunskiffern utgör berggrundsytan över ett större område bildar den dock, om man bortser från denudationsbranten, ett i allmänhet ett landskap med mjuka, flacka former. Det största området av detta slag träffas mellan nedre delarna av sjöarna Malgomaj och Vojmsjön.

Silurisk kalksten är däremot mera sällsynt inom området. Av stor mäktighet och tillika bildande själva bergplåtarna förefinnes den i Kvarnberget vid Strömsund samt i de två norr om detta belägna höjderna Lidbacken och Österkälen, vidare vid Järvsand och det tvärbranta Kalkberget vid Havsnäs, båda dessa ställen belägna invid Flåsjön. Sedermera har inom undersökningsområdet anträffats endast en kalkfyndighet, nämligen vid Baktoberg i Vilhelmina, där kalkbanken överlagras av kvartsit. Med undantag av ovan anförda alunskiffer- och kalkförekomster, vilka bilda ytformationer, täckas dessa bergarter i övrigt av hårdare bergarter. Hit höra då i östligaste delen kvartsit (Strömskvartsit), kvartsitskiffer och vanligen hårda lerskiffrar. I västra delen finnas sandstenskvartsiter och sparagmiter.

Det flacka urbergsområde, å vilket banan löper fram, har ursprungligen utgjort botten till numera fullständigt bortdenuderad silur (peneplan).

Minerala jordarter. Övergå vi så till de lösa jordarterna, må till en början erinras därom, att den senglaciala sänkningen ingenstädes nådde upp till dessa högt liggande trakter. Samtliga jordslag här äro alltså supramarint avsatta. De äro i allmänhet bildade under istiden och fingo sin utgestaltning i samband med isens avsmältning.

Det lösa jordtäcket i dessa trakter består således i huvudsak av glacialt material och framförallt av moränjord. Denna bildades vid isens framglidning över jordytan, varvid isen sönderbröt, bortplockade och söndermalde det fasta underlaget. Vid isens smältning avlagrades sedermera denna hopförda jordmassa som ett sammanhängande täcke å berggrunden. Utom denna avlagring av osorterat material skedde även avsättning av sorterat på följande sätt.

Vid avsmältningen tillbakaryckte iskanten successivt både från öster och väster i stort sett parallellt med landets längdsträckning. Den sista resten av landisen kom alltså att ligga öster om högsta fjällryggen, ungefär över det kambrosiluriska områdets västra del. De smältälvar, som hade sitt avlopp åt öster blevo i följd härav uppdämda av iskanten, varigenom i de högre liggande fjäddalarna uppkommo stora s. k. isdämda sjöar.

De stora massorna smältvatten från isen samlade sig i s. k. isälvar, vilka i istunnlar framrunno under isen. Därunder nedsköljdes stora massor av moränjorden fram till tunnelmynningen vid iskanten, varjämte genom isälvarnas starka strömning en sortering av moränmaterialet ägde rum under transporten. Det grövre materialet, småstenar, grus och sand avlastades och upptornades omedelbart utanför tunnelöppningen i ryggformiga anhopningar, åskullar. Allt efter som isen ryckte tillbaka, uppkommo nya sådana åskullar, bildande de

genom landet i form av ett flodsystem framdragande, glaciala grusåsarna, vilka troget återspegla isälvarnas dräneringssystem.

Det finare materialet, mjåla och lera, medfördes däremot ut ur tunnelmyningarna av de sedermera som fria landälvar framrinnande vattenmassorna. Bortser man från det finmaterial, som möjligen kunde avsättas i botten av större sjöar, medfördes detta ut till havet och avsattes där i form av glaciallera å den dåtida havsbotten. Vid västra isranden utfördes detta finmaterial i de isdämda sjöarna och avlagrades på botten därstädes i form av glaciallera. I de delar av fjäldalarna, som varit upptagna av issjöar, finnas alltså avlagringar av mjåla och lerjordarter. Inventeringsområdet sträcker sig dock icke fram till dessa västliga issjöavlagringar.

En liknande uppdämning, ehuru i mindre skala, har dock även ägt rum längs östra iskanten, nämligen i de fall då älvarna haft sitt avlopp mot isens avsmältningsriktning d. v. s. i stort sett västerut. Dessa sjöar hava dock varit grunda och av kort varaktighet, varför det avsatta materialet är av mindre måktighet och av grövre, sandig eller mjålig beskaffenhet. Dylika avlagringar hava påvisats vid Flåsjön och trakten kring Dorotea.

Sedan nu anförda glaciala jordlager avsattes, hava i dessa supramarina trakter — om man bortser från sedimentavsättningar i sjöar, kalktuffbildningar o. d. — inga andra minerala jordslag bildats än de svåmbildningar, som uppkomma å översvåmmade lågmarker vid högvatten. Dessa plåga vara av grusig eller sandig natur och hava ringa utbredning inom området.

Som av ovanstående framgår, saknas således, i motsats till förhållandet nedom baltiska gränsen, verkliga leror inom undersökningsområdet. Den allmännast utbredda minerala jordarten är moränen. Åsgrusbildningarna hava en mera begränsad utbredning, medan issjöavlagringar och svåmbildningar äro av mycket underordnad betydelse. Som odlingsmark kan alltså av minerala jordarter huvudsakligast ifrågakomma morånjord, och dess värde kommer att bero i främsta rummet på dess kemiska och fysikaliska beskaffenhet.

Vad då angår frågan om moränens fysikaliska beskaffenhet, bör först framhållas, att samtliga marker av detta slag i allmänhet äro utbildade som bottenmoräner samt att dessa på grund av läget över havet icke varit utsatta för vågornas utslammande inverkan. Bottenmoränen innehåller alltså i allmänhet en regellös blandning av alla möjliga kornstorlekar ned till det finaste bergartsmjöl. Mängden av det sistnämnda beror av moderbergartens hårdhetsgrad, liksom även steninblandningen sammanhänger därmed. Morånjordens godhet som odlingsjord är beroende dels på finjordshalten, som vid stigande mängder kvarhåller alltmera markfuktighet och dels på halten av sten och block, vilka stegra odlingskostnaderna. Någon regel, efter vilken mer eller mindre stenbunden morån förekommer, torde icke kunna lämnas, utan blir det inventeringens sak att eftersöka dylika förekomster.

Understundom kan emellertid stenförekomsten vara högst betydande, nämligen i de fall då jordarten består av ymorän. Denna härleder sig av det material, mest sten, som förekommit inuti landisen och vid dess avsmältning kvarblivit å markytan. Särskilda utpräglade blockmarker hava uppkommit å vissa ställen, där isen under någon tid varit stillastående, och där framrinnande smältvatten berövat moränen en del av dess finjordsbeståndsdelar.

I stort sett kan man dock säga, att morånjorden å siluområdet är av bättre fysikalisk beskaffenhet än å urbergsområdet. Isen har å de förra områdena kunnat mera bearbeta de lösa bergarterna, alunskiffer och kalksten, i följd varav finjorden ofta är av lerig beskaffenhet och stenhalten betydligt mindre.

Vad åter angår moränmarkernas kemiska beskaffenhet d. v. s. halt av växt-näringsämnen är, som ovan anförts, berggrunden inom urbergsområdet mycket ensartad, och några större skiljaktigheter äro således i detta avseende icke att förvänta. Å de områden åter, där jordarten uppstått efter söndermalning av alunskiffer och kalksten, har avlagrats en för odlingsändamål synnerligen lämplig och bördig jordmån, och denna har även i sådana trakter i främsta rummet tagits i anspråk vid odling.

Av mindre värde för odlingsändamål äro grusåsarna. Å urbergsområdet äro de sandiga och näringsfattiga samt genom sin topografiska utbildning föga ägnade för odlingsändamål. Inom silurområdet innehålla de betydligt större mängder finmaterial från näringsrika bergarter, och där de topografiska förhållandena icke lägga hinder i vägen, kunna de alltså betraktas som odlingsvärda.

Vad man här har att vänta som dugligt till fast odlingsmark, är alltså stenfri bottenmorän å urbergsområdet, silurmorän och åsgrus å trakter, där alunskiffer och kalksten gå i dagen samt möjligen enstaka förekomster av issjösediment, öster om isdelaren.

Härmed hava alltså klarlagts de principer, efter vilka undersökningen av fastmark ägt rum. Det återstår nu att se resultatet av de sålunda bedrivna fältarbetena. Vad åter angår torvmarkerna, äro dessa lättare att bedöma ifråga om odlingsvärdet, och utredning härom har lämnas i samband med tidigare publicerad redogörelse för inventeringen.

Resultatet av undersökningen.

Arealen odlingsbar mark.

Den för odling godkända marken består dels av fastmark, lämplig till rena fastmarksjordbruk, dels av torvmark för bildande av myrjordbruk. Därjämte har till godkända torvmarker å bolagsjord tillagts fastmark, ehuru stundom av lägre kvalitet. Arealen av sistnämnda mark utgör 25 % av uppgiven areal bolagstorvmark och ingår icke i de här nedan eller i tabellerna angivna summorna.

Sammandrag.

Socken	Bondejord					Bolagsjord					Total- summa	
	Fastmark		Torvmark		Sum- ma	Fastmark		Torvmark		Sum- ma		
	antal områ- den	har	antal områ- den	har	har	antal områ- den	har	antal områ- den	har	har	antal områ- den	har
Ström	35	6 793	69	8 017	14 810	33	3 298	78	5 166	8 464	215	23 274
Bodum	—	—	9	227	227	2	35	31	850	885	42	1 112
Alanäs	4	675	3	44	719	5	1 405	8	635	2 040	20	2 759
Fjällsjö	—	—	4	79	79	—	—	10	198	198	14	277
Täsjö	2	28	8	201	229	12	1 063	34	983	2 046	56	2 275
Dorotea	15	174	52	1 436	1 610	16	271	69	1 888	2 159	152	3 769
Asele	—	—	23	918	918	1	12	8	221	233	32	1 151
Vilhelmina	31	1 276	233	6 302	7 578	21	667	117	2 300	2 967	402	10 545
Stensele	17	475	109	3 022	3 497	5	210	27	480	690	158	4 187
Summa	104	9 421	510	20 246	29 667	95	6 961	382	12 721	19 682	1 091	49 349

Arealberäkningarna äro gjorda i samband med undersökningsmaterialets granskning och bearbetning, varvid mätningen skett medels planimeter å de i dagböckerna inritade skisserna i större skala. Den på detta sätt erhållna arealen framgår av sammandraget å föregående sida och de såsom bilaga bifogade tabellerna.

Som synes uppgår hela arealen odlingsjord till 49,349 hektar. Därav har Ströms socken att uppvisa den största sammanlagda arealen eller 23,274 hektar, vilket innebär, att närmare hälften av all anträffad odlingsmark ligger inom denna socken. Stora odlingsmöjligheter finnas även inom Vilhelmina socken, där 10,545 hektar odlingsmark upptagits i längderna. Emellertid är den inom sistnämnda socken undersökta arealen rätt betydande, och sedda i relation här till innehålla flera socknar mera odlingsmark än Vilhelmina. De relativt största odlingsmöjligheterna finnas i Ströms socken, där 23 % av undersökt mark är odlingsbar. Inom Alanäs socken är 11 % av undersökt mark odlingsbar. Motsvarande tal för Tåsjö, Dorotea och Vilhelmina socknar är 5 % samt för Åsele och Stensele socknar resp. 7 och 6 %. Skäligen obetydliga äro odlingsmöjligheterna inom Bodums och Fjällsjö socknar, där resp. 3 och 2 % av undersökt mark är odlingsbar.

Såsom var att vänta utgå torvmarkerna den större delen av den godkända odlingsarealen i det 32,967 hektar, eller $\frac{2}{3}$ består därav, men det måste dock anses som ett gott resultat, att fastmarken utgör $\frac{1}{3}$ av det hela. Sammanhängande med de geologiska förhållandena växla emellertid proportionerna mellan de olika markarterna rätt betydligt inom olika delar av undersökningsområdet.

Å de rena urbergstrakterna inom Fjällsjö, Bodums och Åsele socknar bliva odlingsarna utslutande förlagda till torvmarker. Inom Stensele, Vilhelmina och Dorotea socknar understiger den fasta odlingsmarken åtskilligt 20 % av godkänd areal och är huvudsakligen belägen å silurområdet d. v. s. invid västra gränsen av undersökningsområdet, således skäligen avläget.

I samma mån som arealen silurisk berggrund ökas innanför västra begränsningslinjen, stiger också procenttalet för fast odlingsmark. Inom Tåsjö socken utgör fastmarken cirka 50 % av godkänd odlingsmark, inom Alanäs utgör den icke mindre än 75 %, alltså till övervägande delen av fastmark. Ströms sockens sydliga del å silurområdet bildar till större delen ett flackt landskap, där berggrunden i stor utsträckning är täckt av godartade torvmarker. Det oaktat uppgår den odlingsbara fastmarken till inemot hälften (43 %) av all godkänd mark inom socknen.

I stort sett framgår alltså av ovanstående, att kolonisationen inom Ströms, Alanäs och Tåsjö socknar i stor utsträckning kan grunda sig på uppodling av fastmarksjord, medan i övriga trakter de nya fastigheterna till största delen komma att utgöras av myrjordbruk.

Vid den inventering, som ägde rum å enskild mark inom Råneå m. fl. socknar, utslöts av skäl, som närmare angivas i kommitténs skrivelse (Bil. till kolonisationskommitténs beaktande, sid. 233), eftersökande av fast odlingsmark att brukas i samband med torvjorden. Därmed vanns bland annat en rätt avsevärd tidsbesparing.

Emellertid framkom inom kommittén yrkande om, att åtminstone de godkända torvmarkerna å bolagsjord borde tillförsäkras fast odlingsmark efter samma grunder som vid kronomarksinventeringen. Dessa marker torde i allmänhet komma att tagas i bruk av samma befolkningskategori som å kronoparkerna. Samma skäl, som talade för myrjordbrukens sammansättning av torvmark och fastmark å kronomarkerna, gällde alltså även här.

Fastmark till godkända torvmarker å bolagsjord.

av växt-
mycket
icke an-
ning av
merligen
främsta

området
ng föga
t större
ska för-
odlings-

sa sten-
är alun-
v issjö-

ngen ar
na fält-
ifråga
tidigare

till rena
järnämne
tundom
n areal
a sum-

otal-
mma

har

23 274
1 112
2 738
277
2 275
3 789
1 151
10 545
4 187
49 349

I enlighet med detta yrkande har också under sommarens arbeten undersökning av fast odlingsmark ägt rum i nyss berörda fall. Den därvid upptagna fastmarken har antingen utgjorts av bättre jordmån, varvid eventuellt över-skott redovisats som lämpligt för rena fastmarksjordbruk eller också av sämre mark i enlighet med bestämmelserna i instruktionen för kronoparksinventeringen. Arealen av denna mark, som icke ingår i längderna, utgör 25 % av den å bolagsjord godkända torvmarken, 12,721 hektar, och uppgår alltså till cirka 3,180 hektar.

När det gällde kronomarkerna, där staten är ägare av all kringliggande mark, var det lätt att genomföra principen, att ett myrjordbruk även borde tilldelas ett visst område fast odlingsmark invid torvmarken. Däremot stötte det, såsom var att vänta, på flera praktiska svårigheter bl. a. på grund av äganderättsförhållandena, när frågan gällde den enskilda marken. Vid årets inventering har man i åtskilliga fall nödgats godkänna torvmarker, även om fast odlingsmark icke anträffats i myrens omedelbara grannskap. Ett par exempel må anföras. Å bolagsmark invid Avaträsk by i Dorotea socken funnos stora arealer god torvmark, men fastmarken intill kunde icke anses lämplig till odling. Myren kan emellertid med fördel brukas från den närliggande stora byn och torde vara ett livsvillkor för dess fortsatta utveckling, då nästan all intill byn belägen odlingsmark å bondejord är förbrukad. Av liknande anledningar hava inom de olika socknarna godkänts torvmarker till följande antal och arealer:

	antal	areal hektar
Ströms socken	1	31
Fjällsjö "	1	6
Bodums "	3	59
Tåsjö "	1	18
Dorotea "	7	131
Åsele "	2	18
Vilhelmina "	37	548
Stensele "	6	31
	58	842

eller i procent av godkänd areal bolagstorvmark 6 %.

I vissa fall utgöra dessa områden självständiga figurer. Vanligen bestå de dock av ett mer eller mindre brett skifte, som övertväras en i övrigt bönder tillhörig, godkänd mark. Man kunde icke gärna beteckna bolagsskiftet, som kanske var den bästa biten, såsom oduglig, då området mycket väl kunde tilläggas bondejorden och uppodlas i samband med denna.

Däremot hava marker, som legat så avlägset, att de icke kunnat brukas på detta sätt, och tillika saknat fast odlingsmark, kasserats. Av dagböckerna framgår, att endast 5 områden om tillsammans 192 hektar kasserats av denna anledning. Undersökningen av fastmark, som dock vållat rätt mycket arbete, har alltså varit av skäligen ringa praktisk betydelse.

*Odlingsmark
ovan odlings-
gränsen.*

Som i det föregående anförts, har vid inventeringen invid Nästansjö by i Vilhelmina socken även medtagits en del mark belägen ovan odlingsgränsen. Sammanlagda arealen härav utgör 15,725 hektar. Ifrågakvarande trakt vilar enligt geologiska kartan å alunskiffer, varför här kunde väntas rätt stora odlingsmöjligheter. Fältundersökningen visade emellertid att marken i stor utsträckning var stenbunden och starkt kuperad samt på grund härav flerstädes ej ägnad för odling.

Den godkända marken uppgick till följande areal:

	har	har
Bondejord, fastmark	120	—
„ torvmark	—	873
Bolagsjord, fastmark	46	—
„ torvmark	—	146
	166	1 019

eller tillsammans 1,185 hektar, motsvarande 7.54 % av totalarealen.

Den mark, som anträffats ovan odlingsgränsen, synes med fördel kunna utnyttjas av resp. byar. Enbart den vidsträckt byn Nästansjö äger inom nu undersökt område ovan odlingsgränsen odlingsmarker om sammanlagt 545 hektar, varav stora delar torde lämpa sig för sambruk eller utflyttningar, därest bestämmelserna angående odlingsgränsen medgiva detta.

Odlingsmarkens beskaffenhet.

I den förut lämnade redogörelsen för inventering av odlingsmark (bilaga till kolonisationskommitténs betänkande) har lämnats en mera ingående redogörelse för de torvmarkstyper, som vid fältarbetet urskilts, ävensom de olika typernas värde för jordbruksändamål. Vid sammarens undersökningar har följts samma principer, varför det icke torde vara nödvändigt att nu åter karaktärisera de olika typerna.

Nedanstående tabell anger i procent de viktigaste vegetationstypernas förekomst inom olika socknar.

Tabell utvisande %-sammansättningen av de till odling dugliga torvmarkernas vegetationstyper inom de olika socknarna.

Socken	Torvmarksareal har	Vegetationstyper					
		starr-kärr %	tuvsävkärr %	vitm. st.-kärr %	riskärr %	skogs-kärr %	brunmoss-st.-kärr %
Ström	13 183	1	11	6	43	—	39
Fjällsjö	277	33	40	—	—	—	27
Alanäs	679	30	—	12	—	40	18
Bodum	1 077	59	33	8	—	—	—
Tåsjö	1 184	27	26	25	13	7	2
Dorotea	3 324	55	17	4	9	9	6
Åsele	1 139	62	2	15	3	—	18
Vilhelmina	8 602	35	18	18	8	—	21
Stensele	3 502	33	13	14	2	—	38
Summa hektar	32 967	8 081	4 885	3 593	6 851	651	8 906
% av totalarealen		24	15	11	21	2	27

Av tabellen framgår att 23 % av torvmarkerna äro ris- och skogbeväxta och således mera svår odlade. Övriga marker däremot kunna visserligen fläckvis vara tuviga, men i övrigt måste marken betraktas som lättodlad.

Den vanligaste torvmarkstypen synes vara brunmoss-starrkärren, vilka särskilt inom Ströms socken samt invid silurtrakterna inom Stensele och Vilhel-

mina socknar upptaga stora arealer. I övriga socknar utgöras de av smärre torvmarker översilade av källsprång. Det jämförelsevis höga procenttalet från Fjällsjö omfattar endast 75 hektar.

Därnäst komma såsom var att vänta starrkärren.

Ris- och skogskärren hava vanligen uppkommit efter markens torrläggning, och procentalen ge alltså även en upfattning om, i vilken utsträckning torvmarkerna krondikats. Även vitmoss-starrkärren torde ej sällan hava uppstått ur starrkärr genom ofullständig bevattning. Härför talar den omständigheten, att torven utgöres av starrtorv. Myren behöver dock ej vara torrlagd, utan vitmossinvasionen kan ha uppstått därigenom, att bäckar, som runnit ned över marken, avletts exempelvis vid dikning i angränsande skogsmark.

Under tuvsävkärr, d. v. s. torvmarker av liknande utseende som starrkärr, men där starren ersättes av tuvsäv, inbegripes även fjälldunkärr. Båda kärrtyperna utmärkas av stark och seg svälbildning, men medan tuvsäven mest förekommer å sluttande silmark eller som fasta strängar jämte Molinia, träffas fjälldunet i rena bestånd å torrlagda marker. Inom Ströms socken förekomma fjälldunbevuxta marker å stora fält. Marken är i så fall krondikad.

I fråga om torrvarterna är starrtorven eller den mer eller mindre brunmossblandade starrtorven mest utbredd (89 %). Ris-skogstorven förekommer i 7 % av arealen och visar tydligt, att skogs- och riskärren huvudsakligen uppkommit efter på senare tider företagen torrläggning av starrkärr. Även vitmoss-starrkärren äro härledda ur starrkärr, då vitmoss-starrtorv blott anträffats å 4 % av arealen, medan motsvarande vegetationstyp förekomer å 11 %.

Fast odlingsmark.

I den förut lämnade framställningen av de geologiska förhållandena inom inventeringsområdet har redogjorts för berggrundens olikartade sammansättning samt för de minerala jordslag, som övertäcka densamma. De viktigaste därvid anförda fakta voro följande.

Söder om Ström framgår inlandsbanan huvudsakligen å silurisk berggrund, mest bestående av kalksten. Ungefär vid Ströms sockengräns viker banan in över urberget och framgår sedermera i ett mestadels peneplanartat urbergsområde av en eller annan mils bredd. Västerut begränsas detta område av det siluriska formationsströk, som bildar östra randen av fjällkedjan och österut av starkt kuperat urbergslandskap. Siluren sträcker sig alltså icke fram till själva järnvägslinjen, utan bildar endast ett mer eller mindre brett bälte, innanför begränsningslinjen västerut.

Samtidigt har också silurformationen ändrat karaktär, i det den eljest vanliga kalkstenen i stor utsträckning ersättes av hårda kvartsiter och sparagmiter. Även alunskiffern, som dock träffas i denudationsbranten längs hela fjällströkets östra rand, utbreder sig sällan till mera plana fält. Man finner alltså, att endast en mindre del av berggrunden inom inventeringsområdet består av kalksten och alunskiffer, resten utgöres av hårda siluriska bergarter (kvartsiter etc.) eller av urberg i form av hårda graniter och gneiser.

I fråga om de lösa jordslagen anfördes, att dessa voro supramarint avlagrade. De hava därför icke utsatts för längre transporter eller omlagringar utan sammansättas av och avspeglar i stora drag den underliggande eller närbelägna berggrundens beskaffenhet. De viktigaste huvudtyperna voro: moränjord, åsgrus och issjösediment. Alla dessa jordarter kunna visserligen under gynnsamma förhållanden lämpa sig för odling, men å urbergsområdet torde moränen ofta vara starkt stenbunden och åsgruset utom i lå liggande delar vara berövat finmaterial, vilket gör att uppodling knappast kan bliva lönande annat än i sam-

band med myrödling. Å trakter av siluområdet åter, där moränen bildats genom söndermalning av lösa bergarter äro förhållandena vida gynnsammare. Moränjorden innehåller här betydande kvantiteter finmjöl av moartad eller lerig konsistens, bildat genom finkrossning av kalksten eller alunskiffer.

De geologiska förhållandena talade alltså för, att man å siluområdet hade att förvänta avsevärd tillgång på odlingsbar fastmark, att å urbergsområdet borde finnas en del glacifluviala avlagringar (issjöbildningar), ävenledes lämpliga för odling, men att däremot frågan om urbergsomoränens användbarhet för ändamålet måste lämnas öppen. Härnedan skall nu lämnas en framställning, utvisande, i vad mån de gjorda antagandena bekräftats av fältundersökningarna. Utredningen härom är uppgjord i samråd med Dr LIDÉN och grundar sig utom på egna iakttagelser på granskning av insamlade jordprov, dagböckernas beskrifningar samt utarbetade översiktsskator med inlagda odlingsområden. Framställningen avser endast att angiva de stora huvuddragen.

Moränjordar. Mellan dessa råda, som ovan anförts, stora skiljaktigheter i fråga om odlingsvärdet allteftersom avlagringen bildats av silur- eller urbergs-material. Detta bekräftas även av sammarens undersökningar och föranleder, att de båda typerna hållas väl isär. Däremot har det icke varit möjligt och är icke heller nödvändigt att inom siluområdet särskilja morän- och åsmaterial. Båda besitta stor finjordhalt och ha alltså ungefär samma värde för jordbruksändamål, om blott avlagringen icke är alltför mycket kuperad; å urbergsområdet däremot äro förhållandena helt annorlunda.

Silurmorän har i stor utsträckning godkänts som lämplig för odling. Tillgången därpå är dock högst olika inom de olika socknarna längs västra inventeringslinjen.

Ströms socken. Stora områden odlingsbar jord av denna typ förekomma å silurslätten SV om Vattudalen d. v. s. å Öns och Tullingsås marker. Norr om Vattudalen träffas ett andra område sträckande sig på höjden från Strand fram till Risselås och Fångsjön. Samma jordart har även anmärkts vid Lidbacken samt å slutningen från Österkälen fram till Jerilån.

Alanäs socken. Hela det stora området från Kalkberget vid Havsnäs ett gott stycke in på Alanäs bys ägor består uteslutande av denna jordart. Även en del av det stora odlingsområdet vid Järvsand synes längs västra gränsen bestå av samma jordart, medan resten är av glacifluvialt ursprung.

Tåsjö. De arealer odlingsbar fastmark, som angivas i längderna, utgöras av silurmorän.

Inom **Dorotea socken** synes en del mark vid Avaträsk invid Blaikfjället kunna räknas hit.

Vilhelmina. En del av det invid kalkförekomsten vid Baktoberg upptagna odlingsområdet är typisk silurmorän, likaså de stora markerna invid Nästan-sjö samt all mark, som faller å alunskifferfältet ovan odlingsgränsen därstädes.

Inom **Stensele socken** kan hit räknas ett område vid Lubbräsk.

Urbergsomorän. Mellan silurmorän med hänsyn till moderformationens jämförelsevis inskränkta utbredning visat sig vara synnerligen rik på odlingsbar jord av utmärkt beskaffenhet, har undersökningen ådagalagt, att urbergsomoränen på grund av den stenbundna beskaffenheten icke lämpar sig för bildande av rena fastmarksjordbruk av den omfattning instruktionen föreskrev. Endast ett större område vid Stornäset i Alanäs har av vederbörande förrättningsman betecknats som moränjord. Med hänsyn till områdets läge nära utloppet för den forna issjön, synes det sannolikt, att avlagringen har detta genetiska ursprung.

Glacifluviala avlagringar. Dessa bestå här dels av åsmaterial, dels av issjö-material.

Ströms socken. Strandremsan vid Strand är issjösediment, likaledes finnas därav mäktiga avlagringar vid Lövberga mellan Flåsjön och Gåxsjön.

Alanäs socken. Större delen av odlingsområdet vid Järvsand utgöres av glacifluvialt material, härstammande från den framstrykande åsen längs sjöns västra sida.

Dorotea socken. Den fastmark som här upptagits utgöres av glacifluvialt (utom Avaträsk) material. Det finnes avlagrat invid sjöar (t. ex. Lajksjön), som ha sitt avlopp västerut, och kan alltså vara i grunda sjöar avsatt issjösediment, men då landskapet är flackt, är det icke uteslutet att finare åsmaterial hejdats och avlagrats direkt.

Vilhelmina socken. Odlingsmarker av glacifluvialt material hava anträffats vid Djupdal och i fortsättningen fram till Malgovik, å Malgonäset, vid Lövåsen samt på några andra ställen. Ätminstone i ovan uppräknade fall utgöres det av issjösediment.

Stensele socken. Med undantag av förut omnämnt område vid Lubiträsk utgöres även inom denna socken den fasta odlingsmarken av glacifluvialt material, sannolikt issjösediment, varav avlagringar konstaterats i flera bäckdalar.

Av de härovan anförda jordslagen har det alltså visat sig, att silurmoränen är den för odling viktigaste minerala jordarten inom inventeringsområdet. En verkställd beräkning visar att cirka 11,375 hektar fast odlingsmark består därav. De glacifluviala bildningarna, som i huvudsak äro sammansatta av urbergsmaterial, beräknas omfatta 4,532 hektar för odling dugliga marker, medan återstående såsom urbergsmorän upptagna områden (vid Stornäsudden i Alanäs) innehålla 475 hektar.

Resultatet sett i samband med vid tidigare inventeringar gjorda rön, har onekligen sitt stora värde, och torde medgiva rätt vittgående slutsatser angående den i Norrland befintliga fastmarksjordens användbarhet för odlingsändamål. En sammanställning av resultaten bör därför hava sitt intresse.

Vid kronoparksinventeringen erhöles endast 3,863 har till bildande av rena fastmarksjordbruk lämplig mark, bestående av silurmorän i Jämtland, men för öfrigt av älvdalssediment i de stora älvarnas dalgångar norrut, nedom baltiska gränsen.

Den större tillgång å odlingsbar fastmark, som man väntade sig erhålla vid inventering av den enskilda jorden inom tre socknar, visade sig ej motsvara förväntningarna, så snart man kom ovan baltiska gränsen inom urbergsområdet.

Inom Råneå socken befanns även den närmast under baltiska gränsen liggande mineraljorden bestå av urspolad moränjord, oanvändbar för odlingsändamål. Endast å de lägst liggande delarna av området under baltiska gränsen anträffades lermarker. Inom Burträsk socken var moränen ovan baltiska gränsen oduglig för odling, och odlingsmark, bestående mest av leror och i någon mån av älvdalssediment, träffades blott under baltiska gränsen i socknens lägst liggande delar.

Däremot var silurområdet i Hammerdal rikt på till odling duglig moränjord av härovan beskriven typ.

Undersökningarna i sommar hava likaledes visat, att silurmoränen erbjuder stora odlingsmöjligheter, men att däremot urbergsmoränen (undantag Stornäsudden) ingenstades anträffats i så stora, mera stenfria områden, som enligt instruktionen erfordrades för att kunna godkännas. För de jordbruksformer, som tidigare tillämpats i Norrland, d. v. s. liten areal fastmark och stora vid-

der ströängar, har den däremot kunnat användas. Även i fortsättningen, när jordbruket i huvudsak baseras på foderproduktion å myrödlings med smärre arealer fastmark uppodlade vid sidan därav, kommer den också att få sin stora betydelse. Men gäller det rena fastmarksjordbruk av den storlek, att de kunna föda sin man, synas tillgångarna vara skäligen obetydliga.

I olikhet med de vid de föregående årens inventeringar erhållna resultaten, eller att för bildande av rena fastmarksjordbruk lämpad mineraljord saknas å urbergstrakterna ovan baltiska gränsen (skogsregionen), har visserligen under sommarens undersökningar påvisats stora arealer glacifluviala avlagringar lämpliga härför, men dessa marker hava anträffats å ett egenartat och jämförelsevis väl begränsat område.

Ifrågavarande mineraljordar förekomma nämligen å eller invid den peneplanartade, lägre liggande, östligaste delen av urberget invid fjällens kambrosilur. De hava uppstått å trakter, där avloppen för sjöar och bäckar avstängts av isen, således med västlig fallriktning. Några nämnvärda avlagringar av detta slag har man alltså icke att räkna med, då man kommer in på det egentliga urbergsområdet i Norrland ovan baltiska gränsen. Å sistnämnda trakter torde därför den minerala jorden bestå endast av moränavlagringar och åsgrus. och båda dessa jordslag hava som ovan anförts visat sig olämpliga för bildande av rena fastmarksjordbruk.

Inventeringsresultatet pekar alltså därhän, att uppodlingen av Norrland å urbergsområdet ovan baltiska gränsen (skogslandet) i främsta rummet bör grunda sig på tillgodogörande av godartade torvmarker, alltså tillskapande av myrjordbruk. Bildande av rena fastmarksjordbruk däremot synes i huvudsak endast kunna ske, antingen öster om skogslandet, således i jordbruksregionen nedom baltiska gränsen, eller väster om skogslandet å nyssnämnda peneplanartade urbergsområde jämte angränsande ej för högt över havet liggande delar av östra siluområdet.

De största sammanhängande odlingsområdena finnas dock i de delar av det centrala jämtländska siluområdet, där berggrunden utgöres av kalksten eller alunskiffer. Båda dessa bergarter giva upphov till näringsrika torvarter och en för odling ypperlig mineraljord.

En gjord beräkning med ledning av HÖGBOMS berggrundskarta över Jämtland utvisar, att nyssnämnda bergarter därstädes förekomma å en areal av c:a 625,000 hektar. Fältundersökningar hava verkställts å hela kalk-alunskifferområdet inom Hammerdals socken och å c:a 72 % av samma formation inom Ströms socken. I den förstnämnda socknen befanns 25 % av formationen vara odlingsbar, inom den senare icke mindre än 41 %. Liknande tal torde erhållas för stora delar av området längs inlandsbanan mellan Hammerdal och Östersund, men å andra sidan äro de topografiska förhållandena mera ogynnsamma längs delar av västra stambanan. Man torde emellertid icke räkna för högt om 20 % av ytan betecknas som odlingsbar, i vilket fall enbart kalk-alunskifferområdet skulle innehålla c:a 125,000 hektar till odling lämplig mark.

Odlingsmarkens fördelning på bönder och bolag.

I Norrlandskommitténs betänkande (band I, sid. 36) har å en översiktskarta medels särskilda färgbeteckningar bolagens fastighetsinnehav inom olika socknar åskådliggjorts i procent av sockenarealen, varvid uppdelning skett i grupper om 0—10 %, 10—< 30 %, 30—< 50 %, 50—< 70 % samt > 70 %. Sistnämnda

grupp förefinnes dock endast i enstaka socknar spridda här och var; även gruppen 50—70 % är spridd, men förekommer tillika markerad på kartan som ett tämligen brett bälte, sträckande sig i NV—SO riktning från Frostvikens socken vid riksgränsen ned till Björna och Anundsjö socknar. Södra gränsen bildas bl. a. av Ströms och Fjällsjö socknar, den norra av Dorotea och Åsele. För belysande av nu föreliggande spörsmål, är således det för inventeringen utvalda området synnerligen representativt, och något bättre torde icke kunna uppletas. Inventeringsområdet övertvårar nämligen hela zonen och berör därvid följande socknar: Ström, Fjällsjö, Bodum, Alanäs, Tåsjö, Dorotea och Åsele. Norr om zonen vidtar Vilhelmina socken, där bolagsjorden uppgives upptaga 10—30 % av arealen samt längst i norr Stensele socken med < 10 % bolagsmark.

Emellertid har inventeringen endast omfattat en större eller mindre del av de enskilda socknarna och således ingen socken i dess helhet. Hur mycket som i varje fall inventerats framgår av tabellen bil. 2. Till följd härav är det icke möjligt, att med ledning av tillgängliga statistiska uppgifter beräkna, hur mycket av den nu inventerade arealen tillhör de båda kategorierna ägare, men väl framvisar undersökningen, huru mycket *odlingsmark*, som äges av vardera gruppen inom olika byalag och således även inom hela området. Dessa uppgifter lämnas i den stora tabellen (bil. 1).

Av det lämnade sammandraget framgår, att 60 % av den anträffade odlingsjorden äges av bönder och 40 % av bolag. Absolut taget äga även bönderna mera både av torvmark och fastmark eller resp. 20,246 och 9,421 hektar. Härav framgår, att 60 % av torvmarken och 57 % av fastmarken äges av bönder, medan resp. 40 och 43 % äges av bolag. I själva verket synas dock bolagens odlingsmarker innehålla mera fastmark än böndernas, då av innehavet 65 % består av torvmarker och 35 % av fastmark, medan böndernas utgöres av 68 % myr och 32 % fastmark.

Skiljaktigheterna äro dock rätt obetydliga. *Generellt gäller alltså, att 60 % av odlingsmarken äges av bönder, resten av bolag, att 60 % av torvmarken liksom äges av bönder och 40 % av bolag samt att den godkända odlingsjorden hos båda kategorierna ägare till c:a $\frac{2}{3}$ består av torvjord och $\frac{1}{3}$ av fastmark.* Detta gäller alltså om undersökningsområdet i dess helhet. Inom de särskilda socknarna variera dock bolagens innehav av odlingsjord högst betydligt. Så lunda äges inom Tåsjö socken 90 % av odlingsmarken av bolag, inom Alanäs 74 %, inom Fjällsjö 71 %. Även inom Dorotea socken äga bolagen övervikt eller 57 %. Inom Ströms, Vilhelmina och Åsele socknar befinner sig större parten i bondehänder, i det resp. 36, 28 och 20 % utgöres av bolagsjord samt är lägst inom Stensele, där endast 16 % äges av bolag.

Hänsyn bör emellertid även tagas till markens belägenhet och i så fall kan beträffande *Ströms socken* sägas att mesta delen av den bästa jorden, belägen å silurslätten söder om Vattudalen och de närmast norra stranden av sjön invid Strömsund belägna markerna, äges av bönder. Bolagens mesta marker ligga längs banan närmare Lövberga.

Inom *Tåsjö socken* är förhållandet omvänt. Där äga bolagen den bästa och mest välbälgna odlingsmarken och sammanlunda är förhållandet inom *Alanäs socken*. Bolagens odlingsmarker bestå här som ovan anförts till större delen av ren fastmark.

Odlingsmarken inom *Bodums* och *Fjällsjö socknar*, bestående av torvmark, äges också till större delen av bolag, men är som ovan framhållits av mindre omfattning och av mindre värde för kolonisation.

Inom övriga socknar äro bonde- och bolagsmarker mera blandade om varandra, så att mera utpräglade bolagsbyar knappast förekomma. Ett undantag utgör Mårdsjö i *Dorotea socken*, där all odlingsmark, 508 hektar, äges av bolag. *Vilhelmina socken* har ett par byar, Nästansjö och Siksjönäs, med mycket stora odlingsreserver å bondejord. Bolagsjorden däremot finnes här inströdd som skiften i byalagen.

Stensele socken är bekant som en av de få Norrlandssocknar, där jorden och således även odlingsmarken till största delen är i bondehand. Endast inom Skarvsjö skiftelag finnas betydande arealer bolagsjord, som emellertid icke uppgår till mer än 25 % av byns odlingsreserver.

Översikt över kolonisationsmöjligheterna inom de undersökta sockendelarna.

Såväl av tabellerna som av den ovan lämnade redogörelsen för odlingsmarkens fördelning inom undersökningsområdet torde framgå de möjligheter till nybildningar, som olika trakter kunna erbjuda. För att emellertid lättare klargöra detta, meddelas härnedan en sammanfattande översikt över kolonisationsmöjligheterna inom de undersökta sockendelarna.

Inom *Ströms socken* finnas stora möjligheter för tillfredsställande av behovet av jord åt från andra trakter inflyttande personer. Särskilt kunna tre olika områden framhållas.

Ofantliga odlingsvidder (c:a 12,000 hektar) finnas å silurslätten söder om Vattudalen, tillhörande Öns, Tullingsås och delvis Bredkälens byar. Marken består till en avsevärd del av utmärkta torvmarker, men även betydande fastmarksområden (c:a 4,500 har) förekomma. Jorden befinner sig här till övervägande delen i bondehand.

Kanske i ännu högre grad lämpat för kolonisation är det stora område, som med en längd av cirka 17 km. sträcker sig från Klövsand längs norra stranden av Vattudalen fram till Risselås. Detta område består till största delen av ofta kalkhaltig lera eller skifferjord, alltså av ren fastmark och äges endast till en mindre del av bolag.

Däremot äga bolag huvudparten av det tredje stora odlingsområdet, som tack vare inlandsbanan nu är lätt tillgängligt.

Området, som sträcker sig från Österkälén fram till Lövberga, kan beräknas innehålla c:a 4,300 hektar odlingsmark, varav drygt hälften består av god fastmark.

Alanäs. Även inom denna socken kunna framhållas tre rätt betydande odlingskomplex, vilka huvudsakligen utgöras av fastmark. Större delen av dessa marker äges av bolag.

Området vid Järvsand (cirka 500 hektar) ligger invid landsvägen och Flåsjön. I fortsättningen uteder vägen träffas vid Havsnäs ett andra sammanhängande område (cirka 1,400 hektar), som sträcker sig ett gott stycke in på Alanäs bys område. Jordmänen är kalkrik, ofta lerig silurmorän, härstammande från det intilliggande mäktiga Kalkberget. Mitt emot Havsnäs på andra sidan och invid Flåsjön ligger ett tredje område vid Stornäsudden. Avståndet från Flåsjöns hållplats är cirka 4 km. Arealen uppgår till cirka 475 hektar.

Tåsjö socken. De förnämsta odlingsmarkerna här utgöras av tvenne stora fastmarksområden å platan mellan Flåsjön och Tåsjön, således något avsides. De ligga å Lövviks och Sandnäs ägor samt tillhöra bolag. Hela arealen uppgår till cirka 700 hektar.

De hittills anförda områdena kunna anses välbelägna i förhållande till inlandsbanan. När järnvägen sedermera viker av från Flåsjön, är det påfallande, i hur ringa grad odlingsbar jord å den enskilda marken sedermera anträffats längs själva järnvägslinjen ända fram till övre delen av Vilhelmina socken. Möjligheterna för odling äro till och med betydligt mindre än å de kronoparker banan genomstryker. Först när man kommer bortom Storseele by ändras detta förhållande. Utefter förstnämnda sträcka är det egentligen endast i närheten av Saxvattnets, Granbergets och Meselefors hållplatser, som odlingsmark, bestående av torvjord, förekommer i större utsträckning.

Inom Dorotea socken finnas eljest de större odlingsmarkerna mera avlägsat å Varpsjö, Lajksjö och Avaträskes byaområden.

Även inom *Vilhelmina socken* äro de byar, som innehava större odlingsreserver, mest torvjord, rätt avsides belägna t. ex. Dalasjö, Baktoberg, Nästansjö, Latikberg och Bäksjö.

Inom *Stensele socken* äro likaledes odlingsmarkerna kringspridda. Större områden träffas å Skarvsjö och Lubbträskes ägor, men båda trakterna ligga avlägsat till.

Vad slutligen angår *Fjällsjö*, *Bodums* och *Åsele socknar*, synes odlingsmarken å de undersökta trakterna bäst lämpa sig för upplätelser åt jordsökande personer från orten.

Av det nu anförda framgår alltså, att kolonisation genom inflyttning från andra trakter i främsta rummet kan äga rum inom Ströms och Alanäs socknar, möjligen också inom Tåsjö, i vilka socknar förutsättning för skapande av verkliga jordbrukstrakter med lätt tillgång på kalk, synas vara för handen.

I övriga socknar däremot synes marken mindre lämpad för upplätelser av denna art.

Sammanfattning av resultaten.

1. Undersökningen har bedrivits längs en zon av 2 mils bredd på ömse sidor om inlandsbanans sträckning från Ströms södra sockengräns i Jämtlands län till Storuman i Västerbottens län. Sträckningen omfattar längs banan 202 km., längs den valda baslinjen 180 km.

2. Hela arealen emellan begränsningslinjerna uppgår till 722,775 hektar, varav förut undersökta kronoparker omfatta 131,385 hektar. Den nu undersökta enskilda marken uppgår alltså till 591,390 hektar.

3. Den anträffade odlingsmarken uppgår till 49,349 hektar, varav 32,967 hektar utgöres av torvmark och 16,382 hektar av fastmark.

4. I fråga om äganderätten till odlingsmarken har framgått, att 29,667 hektar innehaves av bönder, 19,682 hektar av bolag. I båda fallen utgöres ca $\frac{2}{3}$ av torvmark och $\frac{1}{3}$ av fastmark.

5. Den fasta odlingsmarken har till största delen anträffats å silurtrakterna och utgöres av silurmorän, tillsammans 11,375 hektar. Därjämte har anträffats 4,532 hektar glaciälviala bildningar, bestående huvudsakligen av issjösediment. Däremot hava inga åsbildningar å urbergsområdet upptagits som odlingsjord, och av urbergsmorän endast ett område.

6. Godkända torvmarker utgöras till övervägande del av släta starrkärr med eller utan brunmoss- och vitmossinblandning. Genom vidtagna torrläggnings-

åtgärder har en ej obetydlig invasion av ris och skog ägt rum på de forna starrkärren.

7. Det huvudsakliga torvslaget är starrtorv med eller utan brunmoss- och i mindre grad vitmoss-inblandning.

Torvmarkerna hava således god—medelgod halt av växtnäringssämnen och kunna i allmänhet betecknas som lättodlade.

8. De största och värdefullaste odlingsmarkerna finnas inom Ströms, Alnäs och delvis Tåsjö socknar, således å silurområdet. Dessa marker bestå dels av näringsrika torvmarker, dels av ler- eller skifferhaltiga mineraljordar av mycket högt odlingsvärde, vartill kommer läget å eller invid kalkfyndigheter. På grund av den relativt ringa bebyggelsen och de stora, samlade arealerna finnes här möjlighet för kolonisation i stor skala enligt normen från andra trakter inflyttade personer. Inom övriga delar av undersökningsområdet äro förutsättningarna för denna kolonisationsform mindre gynnsamma.

TABELLARISK ÖVERSIKT

utvisande antal områden och arealen odlingsbar jord i enskild ägo, fördelad å socknar och enskilda byar därinom.

By	Bondejord					Bolagsjord					Total-summa	
	Fast-mark		Torv-mark		Summa	Fast-mark		Torv-mark		Summa		
	ant.	har	ant.	har	har	ant.	har	ant.	har	har	ant.	har
STRÖMS SOCKEN												
Alavattnet	1	5	2	55	60	1	14	2	32	46	6	106
Bonäset	1	146	1	25	171	1	80	1	17	97	4	268
Bredgård	1	398	3	443	841	1	62	2	86	148	7	989
Bredkålen	1	355	—	—	355	1	30	—	—	30	2	385
Espnäs	—	—	—	—	—	1	80	—	—	80	1	80
Jerilvattnet	1	56	1	6	62	1	31	3	70	101	6	163
Klövsand	1	50	—	—	50	—	—	—	—	—	1	50
Lövberga	5	278	7	140	418	5	510	8	389	899	25	1 317
Långåsens skifteslag	—	—	—	—	—	—	—	5	330	330	5	330
Näset	1	39	—	—	39	—	—	—	—	—	1	39
Näsviken	1	230	1	237	467	—	—	1	106	106	3	573
Risselås	2	562	10	504	1 066	3	180	10	438	618	25	1 684
Sporrsjönäset	—	—	1	15	15	1	27	5	138	165	7	180
Stamsele	—	—	1	127	127	—	—	1	31	31	2	158
Stamåsen	—	—	3	11	11	—	—	3	45	45	6	56
Storhöjden	—	—	1	25	25	—	—	4	204	204	5	229
Storön	—	—	3	402	402	—	—	—	—	—	3	402
Strand	2	436	5	508	944	2	187	3	77	264	12	1 208
Trångåsen	—	—	—	—	—	—	—	1	42	42	1	42
Tullingsås	6	2 190	7	3 652	5 842	4	282	4	530	812	21	6 654
Täxan	—	—	2	42	42	—	—	2	40	40	4	82
Västbygdens skifteslag	5	625	7	331	956	4	1 015	9	976	1 991	25	2 947
Vägdalen	1	100	2	29	129	3	212	2	234	446	8	575
Öhns skifteslag	6	1 323	12	1 465	2 788	5	588	12	1 381	1 969	35	4 757
Summa	35	6 793	69	8 017	14 810	33	3 298	78	5 166	8 464	215	23 274
BODUMS SOCKEN												
Bosundet	—	—	—	—	—	1	3	3	43	46	4	46
Bölen	—	—	3	74	74	—	—	—	—	—	3	74
Flyn	—	—	—	—	—	—	—	3	105	105	3	105
Grundsjö	—	—	—	—	—	—	—	3	268	268	3	268
Hocksjö	—	—	—	—	—	—	—	2	33	33	2	33
Hällvattnet	—	—	1	5	5	—	—	2	19	19	3	24
Nagasjötjälän	—	—	1	10	10	—	—	—	—	—	1	10
Nornäs	—	—	1	12	12	—	—	—	—	—	1	12
Näset	—	—	2	117	117	—	—	1	5	5	3	122
Transport	—	—	8	218	218	1	3	14	473	476	23	694

By	Bondejord						Bolagsjord						Total- summa	
	Fast- mark		Torv- mark		Sum- ma	Fast- mark		Torv- mark		Sum- ma				
	ant.	har	ant.	har		har	ant.	har	ant.		har	har	ant.	har
Transport	—	—	8	218	218	1	3	14	473	476	23	694		
Ornnäs	—	—	1	9	9	—	—	4	53	53	5	62		
Rensjönäset	—	—	—	—	—	—	—	1	40	40	1	40		
Skavbergstjärn	—	—	—	—	—	—	—	1	20	20	1	20		
Skysjönäs	—	—	—	—	—	—	—	2	51	51	2	51		
Stavsjö	—	—	—	—	—	—	—	3	48	48	3	48		
Stenhällen	—	—	—	—	—	—	—	1	25	25	1	25		
Sundet	—	—	—	—	—	1	32	3	96	128	4	128		
Vallsjöberg	—	—	—	—	—	—	—	1	24	24	1	24		
Ön	—	—	—	—	—	—	—	1	20	20	1	20		
Summa	—	—	9	227	227	2	35	31	850	885	42	1 112		
ALANÄS SOCKEN														
Alanäs	1	75	1	16	91	1	450	2	228	678	5	769		
Hafsnäs västra	1	350	2	28	378	1	250	1	30	280	5	658		
Hafsnäs östra	1	190	—	—	190	1	285	1	120	405	3	595		
Järvsand	1	60	—	—	60	1	380	1	73	453	3	513		
Storholmen	—	—	—	—	—	1	40	3	184	224	4	224		
Summa	4	675	3	44	719	5	1 405	8	635	2 040	20	2 759		
FJÄLLSJÖ SOCKEN														
Björnberget	—	—	—	—	—	—	—	1	25	25	1	25		
Rudsjö	—	—	3	68	68	—	—	5	117	117	8	185		
Österåsen	—	—	1	11	11	—	—	4	56	56	5	67		
Summa	—	—	4	79	79	—	—	10	198	198	14	277		
TÅSJÖ SOCKEN														
Andersnäset	—	—	1	12	12	1	37	1	10	47	3	59		
Backsvedjan	—	—	—	—	—	2	14	5	165	177	7	177		
Björksjönäs	—	—	2	69	69	—	—	—	—	—	2	69		
av Bosundet	—	—	—	—	—	1	7	—	—	7	1	7		
Hoting	—	—	—	—	—	3	105	6	207	312	9	312		
Lunne	—	—	—	—	—	—	—	2	13	13	2	13		
Lövvik	—	—	—	—	—	2	530	6	275	805	8	805		
Nybäcken	—	—	—	—	—	—	—	1	22	22	1	22		
Rörström	—	—	—	—	—	—	—	1	10	10	1	10		
Sandnäset	—	—	—	—	—	1	200	1	61	261	2	261		
Skysjöede	—	—	—	—	—	—	—	1	28	28	1	28		
Storsele	—	—	4	95	95	1	140	1	92	232	6	327		
Tåsjöby	1	18	—	—	18	1	30	4	52	82	6	100		
Vike	1	10	1	25	35	—	—	5	50	50	7	85		
Summa	2	28	8	201	229	12	1 063	34	983	2 046	56	2 275		

By	Bondejord						Bolagsjord						Total- summa	
	Fast- mark		Torv- mark		Sum- ma	har	Fast- mark		Torv- mark		Sum- ma	har	ant.	har
	ant.	har	ant.	har			ant.	har	ant.	har				
D O R O T E Å S O C K E N														
Avaträsk	7	69	10	185	254	7	112	13	360	472	37	726		
Arksjö	—	—	3	31	31	—	—	1	6	6	4	37		
Bellvik	—	—	1	20	20	—	—	4	30	30	5	50		
Bergvattnet	3	30	6	113	143	1	40	2	50	90	12	233		
Djupbäck	1	6	1	20	26	—	—	—	—	—	2	26		
Fjältuna	—	—	2	70	70	—	—	—	—	—	2	70		
Häggås	—	—	5	341	341	—	—	2	40	40	7	381		
Lajksjö	1	10	17	366	376	2	20	16	332	352	36	728		
Lavsjö	1	7	2	45	52	—	—	8	264	264	11	316		
Mårdsjö	—	—	—	—	—	—	—	11	508	508	11	508		
Nyland	—	—	—	—	—	2	28	1	53	81	3	81		
Stenbacka	—	—	—	—	—	—	—	2	33	33	2	33		
Svanaby	2	52	4	228	280	3	36	8	204	240	17	520		
Vallsjö	—	—	1	17	17	1	35	1	8	43	3	60		
Summa	15	174	52	1 436	1 610	16	271	69	1 888	2 159	152	3 769		
Å S E L E S O C K E N														
Almsele	—	—	5	74	74	1	12	2	24	36	8	110		
Avasjö	—	—	7	277	277	—	—	1	46	46	8	323		
av Lavsjö	—	—	—	—	—	—	—	1	32	32	1	32		
Lomsjö	—	—	3	117	117	—	—	4	119	119	7	236		
Varpsjö	—	—	8	450	450	—	—	—	—	—	8	450		
Summa	—	—	23	918	918	1	12	8	221	233	32	1 151		
V I L H E L M I N A S O C K E N														
Bergbacka	—	—	2	69	69	—	—	—	—	—	2	69		
Båkssele	2	16	11	236	252	1	30	9	156	186	23	438		
Båksjö	—	—	15	458	458	—	—	9	266	266	24	724		
Dalasjö	1	10	6	199	209	—	—	6	139	139	13	348		
Djupdal	2	56	3	39	95	2	86	3	43	129	10	224		
Fianberg	—	—	8	197	197	—	—	3	53	53	11	250		
Granberget	—	—	3	90	90	—	—	1	10	10	4	100		
Grundsjö	—	—	17	606	606	—	—	5	268	268	22	874		
Gråtanliden	—	—	2	24	24	—	—	1	7	7	3	31		
Heligtjäll	—	—	4	53	53	—	—	—	—	—	4	53		
Idbacka	—	—	—	—	—	—	—	2	15	15	2	15		
Idvattnet	—	—	14	265	265	—	—	4	15	15	18	280		
Iliden	—	—	2	10	10	—	—	—	—	—	2	10		
Kristineberg	—	—	4	91	91	—	—	—	—	—	4	91		
Kullen	—	—	3	36	36	—	—	—	—	—	3	36		
Latikberg	2	30	21	669	699	2	22	18	429	451	43	1 150		
Laxbäcken	3	37	11	345	382	1	30	2	34	64	17	446		
Transport	10	149	126	3 387	3 536	6	168	63	1 435	1 603	205	5 139		

	By	Bondejord					Bolagsjord					Total- summa	
		Fast- mark		Torv- mark		Sum- ma	Fast- mark		Torv- mark		Sum- ma		
		ant.	har	ant.	har		har	ant.	har	ant.		har	har
Transport		10	149	126	3 387	3 536	6	168	63	1 435	1 603	205	5 139
Långtjärn		—	—	2	32	32	—	—	—	—	—	2	32
Lövberg		—	—	2	52	52	—	—	3	79	79	5	131
Lövliden		1	25	1	15	40	—	—	—	—	—	2	40
Malgovik		2	202	4	169	371	3	300	1	13	313	10	684
Mellanås		—	—	1	33	33	—	—	6	118	118	7	151
Mesjö		—	—	—	—	—	1	10	4	65	75	5	75
Nordansjö		1	75	4	151	226	—	—	—	—	—	5	226
Norrbäck		—	—	—	—	—	—	—	1	20	20	1	20
Nylden		—	—	1	29	29	—	—	—	—	—	1	29
Nästansjö		7	550	19	700	1 250	1	12	3	39	51	30	1 301
Råsele		3	77	8	144	221	2	25	3	59	84	16	305
Siksjö		2	14	8	241	255	1	17	11	96	113	22	368
Siksjönäs		2	113	17	363	476	—	—	1	9	9	20	485
Skansholm		1	55	2	48	103	1	30	—	—	30	4	133
Stadsås		—	—	—	—	—	—	—	1	33	33	1	33
Stensele		—	—	1	13	13	2	23	3	29	52	6	65
Storsele		—	—	9	266	266	—	—	—	—	—	9	266
Strömåker		2	16	1	3	19	2	21	1	10	31	6	50
Svanberget		—	—	2	11	11	—	—	—	—	—	2	11
Svannäs		—	—	5	103	103	—	—	—	—	—	5	103
Sörstensele		—	—	3	76	76	—	—	3	19	19	6	95
Tresund		—	—	7	264	264	1	46	2	68	114	10	378
Ulvberg		—	—	8	182	182	—	—	5	107	107	13	289
Vilhelmina		—	—	1	10	10	—	—	—	—	—	1	10
Volgsele		—	—	1	10	10	1	15	6	101	116	8	126
Summa		31	1 276	233	6 802	7 578	21	667	117	2 300	2 967	402	10 545
S T E N S E L E S O C K E N													
Bergnäs		6	87	14	415	502	2	12	2	61	73	24	575
Friden		2	45	4	63	108	—	—	4	124	124	10	232
Gkaskeluokt		1	66	1	9	75	1	14	1	1	15	4	90
Holmsund		2	10	—	—	10	—	—	—	—	—	2	10
Joranträsk		—	—	3	24	24	—	—	2	36	36	5	60
Lubbträsk		1	112	5	343	455	—	—	—	—	—	6	455
Luspholm		—	—	2	18	18	—	—	—	—	—	2	18
Långvattnet		—	—	6	155	155	—	—	—	—	—	6	155
Norråker		1	20	3	34	54	—	—	—	—	—	4	54
Näsvattnet		—	—	16	405	405	—	—	—	—	—	16	405
Pautträsk		1	10	3	32	42	1	9	1	7	16	6	58
Skarvsjö skifteslag		3	125	35	1 276	1 401	1	175	9	190	365	48	1 766
Stensele		—	—	16	231	231	—	—	8	61	61	24	292
Östervik		—	—	1	17	17	—	—	—	—	—	1	17
Summa		17	475	109	3 022	3 497	5	210	27	480	690	158	4 187

Sammandrag.

By	Bondejord						Bolagsjord						Total-	
	Fast-		Torvmark		Sum-	ma	Fast-		Torvmark		Sum-	ma	Total-	
	ant.	har	ant.	har			ant.	har	ant.	har			ant.	har
Ström	35	6 793	69	8 017	14 810	33	3 298	78	5 166	8 464	215	23 274		
Bodum	—	—	9	227	227	2	35	31	850	885	42	1 112		
Alanäs	4	675	3	44	719	5	1 405	8	635	2 040	20	2 759		
Fjällsjö	—	—	4	79	79	—	—	10	198	198	14	277		
Tåsjö	2	28	8	201	229	12	1 063	34	983	2 046	56	2 275		
Dorotea	15	174	52	1 436	1 610	16	271	69	1 888	2 159	152	3 769		
Åsele	—	—	23	918	918	1	12	8	221	233	32	1 151		
Vilhelmina	31	1 276	233	6 302	7 578	21	667	117	2 300	2 967	402	10 545		
Stensele	17	475	109	3 022	3 497	5	210	27	480	690	158	4 187		
Summa	104	9 421	510	20 246	29 667	95	6 961	382	12 721	19 682	1 091	49 349		

TABELL UTVISANDE HUR STOR AREAL, SOM INVENTERATS
INOM SOCKNARNA LÄNGS INLANDSBANAN.

Socken	Totalareal har	Krono- parker		Enskild mark			Summa inventerad mark	
		har	%	Totalareal har	Därav invent.		hektar	% av socken- arealen
					har	%		
Ström	244 420	6 887	3	237 533	101 880	43	108 767	44
Fjällsjö	79 527	9 791	8	69 736	15 858	23	25 649	32
Alanäs	91 770	—	—	91 770	25 250	28	25 250	28
Bodum	71 216	19 701	36	51 515	42 841	83	62 542	88
Tåsjö	99 697	5 995	6	93 702	49 044	52	55 039	55
Dorotea ned. odlgr. . . .	130 000	26 858	20	103 142	72 894	70	99 752	77
Åsele	337 808	96 389	28	241 419	15 432	6	111 821	33
Vilhelmina ned. odlgr. .	340 000 ¹	61 624	18	278 376	198 796	71	260 420	77
Stensele ned. odlgr. . .	280 000	138 059	49	141 941	69 395	49	207 454	74
Summa	1 674 438	365 304	—	1 309 134	591 390	—	956 694	—

¹ Inberäknat 15,000 har enskild mark ovan odlingsgränsen.

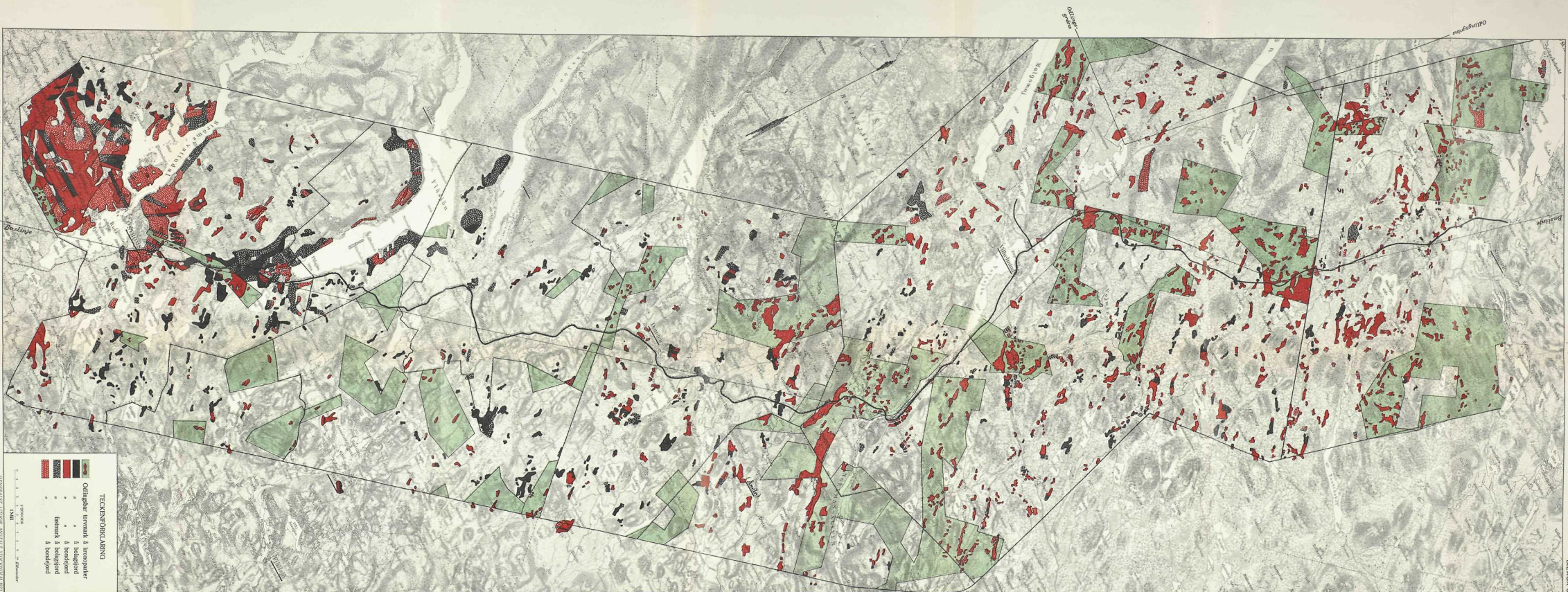

TABLE 1. MEANS OF THE SEVERAL MEASUREMENTS OF THE
 MEASUREMENTS OF THE SEVERAL MEASUREMENTS OF THE

KARTA ÖVER ODLINGSBARA MARKER LÅNGS INLANDSBANAN
MELLAN STRÖMS SÖDRA SOCKENGRÄNS OCH STORUMAN.

BILAGA 3

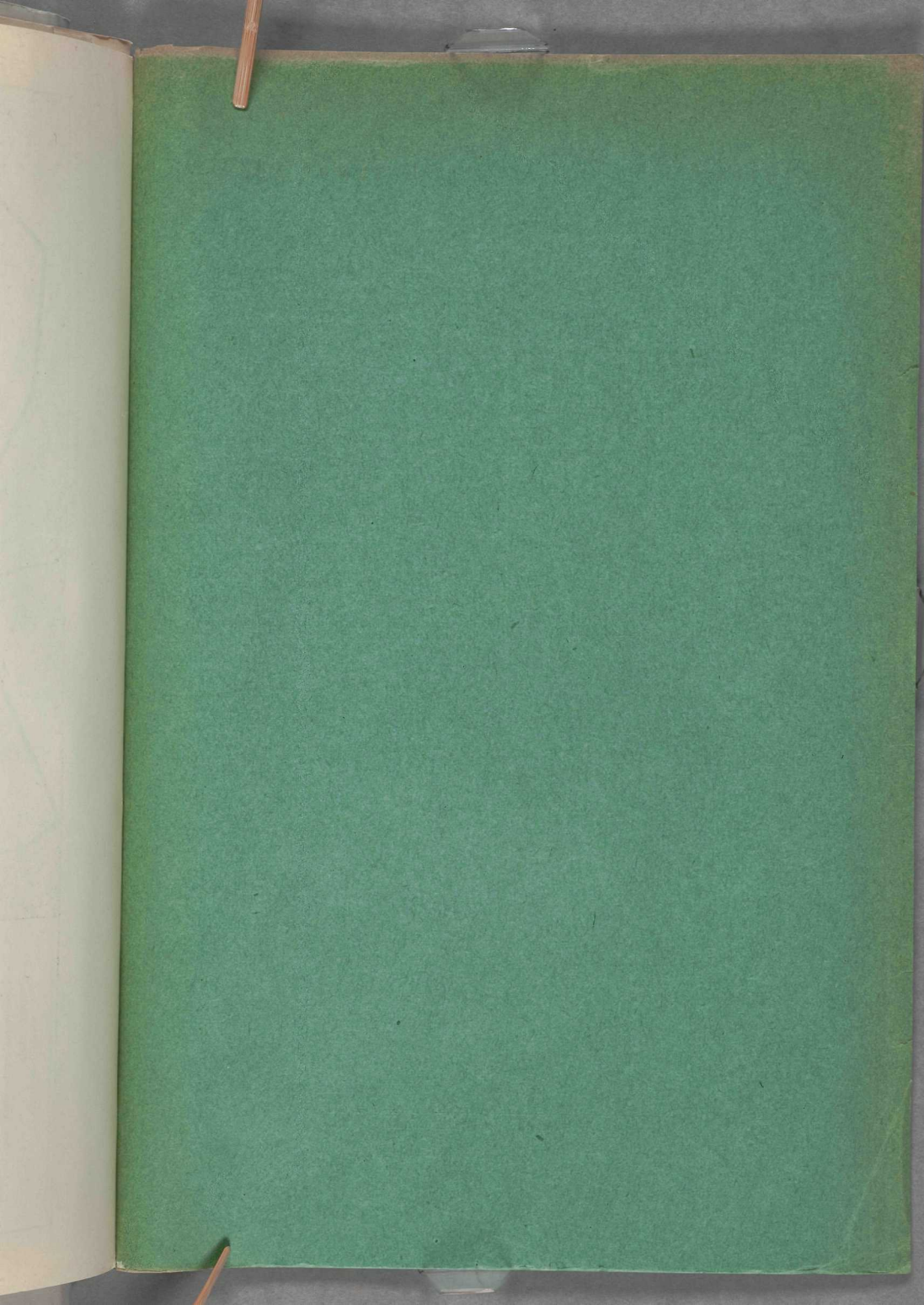
RILE, MARLEEN. *Preserving an endangered lineage*. Teaneck, NJ: 1972.

GENERALIST, LITOGRAF, ANSTALT STOCKHOLM 192

Statens offentliga utredningar 1923

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Utredning rör, städernas domstolsväsen. [1923: 6]
Förslag till strafflag, allmänna delen, samt till lag angående villkorlig frigivning. [1923: 9]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Folkomröstningskommitténs utredningar 3. Folkomröstningsinstitutet i den schweiziska demokratin. [1923: 10] 4. Folkomröstningsinstitutet i Nordamerikas förenta stater. [1923: 8] 5. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. [1923: 20]
Folkomröstningskommitténs betänkande ang. decisiv folkomröstning. [1923: 19]
Betänkande och förslag i fråga om kvinnors tillträde till statstjänster 3. Kvinns behörighet att innehava prästerlig och annan kyrklig tjänst. [1923: 22]

Kommunalförvaltning.

Kommunalförfattningssakkunnigas betänkande 4. [1923: 18]

Statens och kommunernas finansväsen.

Magistraternas befriande från ansvar för kronouppbörden m. m. [1923: 1]

Politi.

Förslag till lag om lösdrivares behandling. [1923: 2]

Socialpolitik.

Hälsa- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

K. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 6. [1923: 24]

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande. [1923: 3]
Betänkande ang. det ecklesiastika arrendeväsendet. [1923: 12]
Inventering av odlingsjord längs Inlandsbanan. [1923: 25]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Statens ställning till järnvägarna i främmande länder. [1923: 7]
Utredning rörande Strömsholms kanal. [1923: 11]
Vägkommissionens betänkanden. 4. [1923: 13]
Förslag till avtal rör. Stockholms bangårdsfråga. [1923: 14]
Betänkande ang. Stockholms förortsbanefråga. [1923: 21]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Betänkande med förslag till lag om församlingsstyrelse m. m. [1923: 4]
Skolkommisionens betänkande 5. Organisatoriska och ekonomiska utredningar. [1923: 5]
Förslag till ändringar i jordfästningslagen m. m. [1923: 23]

Försvarsväsen.

Försvarsrevisionens betänkande 3. Del 1. Inledande avdelning, landförsvaret. [1923: 15] Del 2. Sjöförsvaret, sammanfattning av revisionens förslag, särskilda yttranden. [1923: 16] Del 3. Bilagor. [1923: 17]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.